

Van de redactie

In dit laatste nummer van het Maandblad voor de zomervakantie (het volgende nummer verschijnt in augustus) in de eerste plaats aandacht voor Eugène Dubois. Zoals U hebt kunnen lezen op de binnenzijde van de achteromslag van het vorige nummer is deze Limburger er in de vorige eeuw in geslaagd één van de ontbrekende schakels in de evolutie van de mens te ontdekken op Java. Een tweetal artikelen zijn aan hem gewijd. Het ene behandelt het wetenschappelijke werk van Dubois en de betekenis daarvan, het andere is gebaseerd op gegevens afkomstig uit het gemeentearchief van Eijsden, de geboorteplaats van Dubois, en laat ons kennis maken met de familie waar hij uit afkomstig was en met de omstandigheden waaronder hij opgroeide. Behalve in dit Maandblad wordt aandacht geschonken aan de persoon van Dubois tijdens de bijeenkomst van Kring Maastricht (belangstellenden van buiten de Kring zijn, als altijd, welkom) op 1 juli a.s. en door een tentoonstelling in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht (vanaf 2 juli a.s.).

In dit Nummer vindt U verder een artikel over de Zuid-Limburgse Krijthellinggraslanden. Uitgebreid komen aan de orde de bedreigingen waar deze natuurgebieden aan onderhevig zijn en beheersmaatregelen die genomen zijn of genomen zouden moeten worden om die krijthellinggraslanden die nog resteren voor de ondergang te behoeden. Het laatste hoofdartikel behelst een onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen op kerkzolders in zuidelijk Zuid-Limburg. Tot nu toe is erg veel geschreven en bekend geworden over de winterverblijven (m.n. de mergelgroeven) van vleermuizen. Er is echter maar weinig bekend over de zomerverblijfplaatsen. Dit artikel is een eerste aanzet om deze leemte op te vullen.

A.J. Lever

Verslagen van de maandelijkse bijeenkomsten

Te Heerlen op 19 april

Na de opening van de vergadering stond een verkiezing van vice-voorzitter en penningmeester op de agenda. Nieuwe kandidaten hadden zich niet gemeld. De huidige vice-voorzitter, de heer W. Bult, en de huidige penningmeester, mevr. Adams, stelden zich herkiesbaar. Met algemene stemmen werden beiden herkozen.

Door enkele leden waren wat natuurobjecten meegebracht. Mevr. Vellen had op een takje van vermoedelijk de Grauwe wilg een takgal. Bij determinatie bleek het een gal van de Wilgentakgalmug, (*Rhabdophaga salicis*) te zijn. Dit is een veelkamerige gal. De larvekamers ervan zitten in het merg van de tak. In tegenstelling tot de meeste galvormers, die meer dan 1 generatie per jaar hebben, is er bij deze soort slechts 1 generatie per jaar. Drs. Koelman was de vorige dag teruggekomen van een vakantie in zuid-west Turkije. Hij had een aantal bloemen meegenomen. Een deel hiervan kon niet op naam worden gebracht. Wel zagen we o.a. Wit bilzen-

kruid (*Hyoscyamus albus*) met een bleke kroon zonder donkere aders. De keel van de bloem was iets groenig. De plant is even giftig als het gewone Bilzenkruid. Ook was er de Gele affodil (*Asphodeline lutea*). De plant wordt tot 1 m hoog en heeft een aarvormige bloeiwijze van stervormige gele bloemen. Verder zagen we de Witte reseda (*Reseda alba*), die tot 80 cm hoog wordt. Deze soort is ook adventief in ons land te vinden. De uitgebloeide bloemen van *Trifolium stellatum* waren gemakkelijk te herkennen aan de stervormig uitgespreide, fel roodachtig gekleurde tanden van de kelk.

Na de pauze toonde de heer Van Geel een aantal dia's over het Cactusreservaat bij Tucson in Arizona. We zagen de Reuzecactussen die bestoven worden door kleine duifjes en waarin Dwerfuultjes nestelen. Ook groeien er talrijke soorten schijfcactussen (*Opuntia*), bolcactussen (*Mamillaria*), zuilcactussen (*Echinocereus*) enz. Vrijwel al deze planten werden door de oorspronkelijke bewoners benut, b.v. voor het verkrijgen van drinkwater, voedsel enz.

Naast cactussen groeien in het reser-

vaat talrijke kruiden en struiken bijvoorbeeld de Palo verde, een struik met groene, kale takken en de merkwaardige Ocotillo met zijn 3 m lange takken die bezet zijn met dorens.

Hoewel de meeste dieren zich overdag tegen de hitte verschuilen onder stenen en in de bodem, waren er toch ook wat dia's van dieren.

De Coati Mundi en de Ringtail-cat. Beide zijn verwant aan de Wasbeer. Het zijn nachtdieren en alleseters. De Blacktail Prariedog en de Grondeekhoorns zijn knaagdieren. Het Gila-monster is een giftige hagedis, een traag dier dat ook vogels en kleine zoogdieren eet. De Padhagedis eet insecten. De Road-runner is een vogel die rent en zelden vliegt. Hij is verwant aan de Koekoek.

Te Maastricht op 3 juni

Nadat de voorzitter het drukke programma voor de komende weken had toegelicht, gaf hij het woord aan dr. Van Nieuwenhoven die kort stil stond bij het overlijden van de heer L. Loterijman die een zeer actieve rol heeft gespeeld in het Genootschap. Hij was

onder andere betrokken bij de oprichting van Kring Heerlen.

Vervolgens werden er enkele mededelingen gedaan en meegebrachte naturalia getoond. De heer De Graaf toonde nogmaals de op de vorige bijeenkomst al ter tafel gekomen Platte tonderzwam (*Ganoderma applanatum*) die door de heer Damen gevonden was. De buisvormige uitstulpingen aan de onderzijde bleken te zijn veroorzaakt door de vlieg *Agathomyia* spec., fam. Platy-periodae, een groep vliegen waarvan de larven in paddenstoelen leven. Mevr. Dingemans verzichte de determinatie.

Ook deze avond werden weer enkele gallen getoond, waarop in de volgende bijeenkomst nader zal worden ingegaan.

De heer Van Nieuwenhoven toonde enkele takken van de Banks den (*Pinus banksiana*), ook wel struikden ge-

noemd, waarvan enkele exemplaren voorkomen op het landgoed De Hamert. De bloeiwijzen van deze exemplaren vertonen merkwaardige afwijkingen. Komt normaliter de vrouwelijke kegel aan het eind van de topscheut voor, bij enkele van de meegebrachte takken zaten de jonge vrouwelijke kegels halverwege de topscheut. Hierbij werd aanvankelijk gedacht aan een zogenaamd St. Janslot (een dergelijk lot ontstaat soms bij het opnieuw uitlopen na 24 juni) maar een ander meegebracht takje bezat ook op het eind van dit lot vrouwelijke kegeltjes zodat het takje, naast de mannelijke kegeltjes die op de normale plaats voorkwamen, halverwege én aan het eind van de topscheut vrouwelijke kegels droeg. Een merkwaardig verschijnsel waar geen van de aanwezigen een verklaring voor had.

Michel Lebon meldde de waarneming

van twee Kwakken in de grindgaten bij Eijsden op 30 mei. Ook werd toen nog een Grutto waargenomen, een zeer late waarneming.

De heer Hanckx vertelde over een jonge Das die bij Mesch verdrongen was. Na een bezoek aan de tuin van het Museum en een korte pauze kreeg Dr. Van Nieuwenhoven het woord. Hij verhaalde op zijn bekende boeiende wijze over vleermuizen die in tropische gebieden voorkomen. Na een verhandeling over de typische kenmerken van vleermuizen en allerlei aanpassingen die de verschillende soorten hebben ontwikkeld, werden dia's getoond die tijdens de vele reizen van de spreker werden gemaakt. Indrukwekkende kolonies in de Bat Valley bij Kampala (ruwweg 350.000 ex. in *Eucaptytus* bomen) en in de Plantentuin te Bogor sloten deze avond af.

Geologie-weekend

Op vrijdag 15, zaterdag 16 en zondag 17 oktober 1982 wordt er in het pittoreske plaatsje Valkenburg a/d Geul, in Zuid-Limburg, gelegen tussen de uitlopers van de Eifel en de Ardennen, voor de eerste keer, een geologie-weekend georganiseerd voor amateurgeologen in Nederland en België.

De organisatie van dit unieke gebeuren geschiedt onder auspiciën van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht, de Stichting Geologische Activiteiten voor belangstellenden in de geologie en mineralogie (GEA) en de Nederlandse Geologische Vereniging (NGV), met name de afdeling Zuid-Limburg.

De opzet van dit evenement is, om door een zorgvuldig samengesteld programma iedere mineralen- en fossielen-verzamelaar de mogelijkheid te bieden om zich onder deskundige leiding, zowel in de praktijk als in theorie, in zijn hobby te bekwalen.

Programma

Het officiële programma begint op vrijdagavond 20.00 uur en eindigt op zondagavond 19.00 uur en bevat de volgende activiteiten:

- een deelname aan 2 excursies, één op zaterdag 16 en één op zondag 17 oktober 1982.
Hierbij heeft men een keuze, van 2 excursies uit een totaal pakket van 4; iedere excursie duurt een hele dag.
- het bijwonen van diverse lezingen over o.a. de Geologie in Zuid-Limburg en over de excursies op zaterdag en zondag.
- een actief bezig zijn in workshops; een 60-tal microscopen staan voor

U klaar, om de geprepareerde en/of de bij de excursie zelf gevonden voorwerpen te verwerken en te bekijken, uiteraard onder deskundige leiding.

- een niet-commerciële tentoonstelling van gevonden mineralen en fossielen in Zuid-Limburg en de Eifel.
- filmvoorstellingen en video-presentatie over o.a. vindplaatsen van mineralen en fossielen in binnen- en buitenland.
- een bibliotheek met leesruimte, met literatuur op het gebied van de geologie.
- informaties en voorlichting worden U op verzoek gegeven door mede-

werkers en deskundigen van de organiserende instanties.

Kortom, een aanbod van vele activiteiten, die in zich de mogelijkheden hebben om er voor te zorgen dat U met Uw hobby een fijn weekend zult beleven.

Kosten

De kosten voor dit geologie-weekend bedragen: f 160,- per persoon, inclusief deelname aan 2 excursies met lunch, deelname workshops en de rest van het programma, exclusief logies. Aangezien Valkenburg a/d Geul een bekend nationaal toeristenplaatsje is, is het aanbod van logies groot en veelzijdig, met andere woorden voor iedere beurs is er logiesruimte aanwezig; vanaf f 20,- t/m f 110,- p.p. per nacht.

Deelnemen/verdere informatie

Deelnemen aan het geologie-weekend op 15, 16 en 17 oktober a.s. geschiedt d.m.v. een inschrijfformulier dat U kunt verkrijgen bij Centrum Co-carde b.v., Postbus 181, 6300 AD Valkenburg a/d Geul, met vermelding van Geologie-weekend. Verdere informatie over het geologie-weekend kunt U hier ook verkrijgen, eventueel telefonisch op nummer 04406 - 15888.